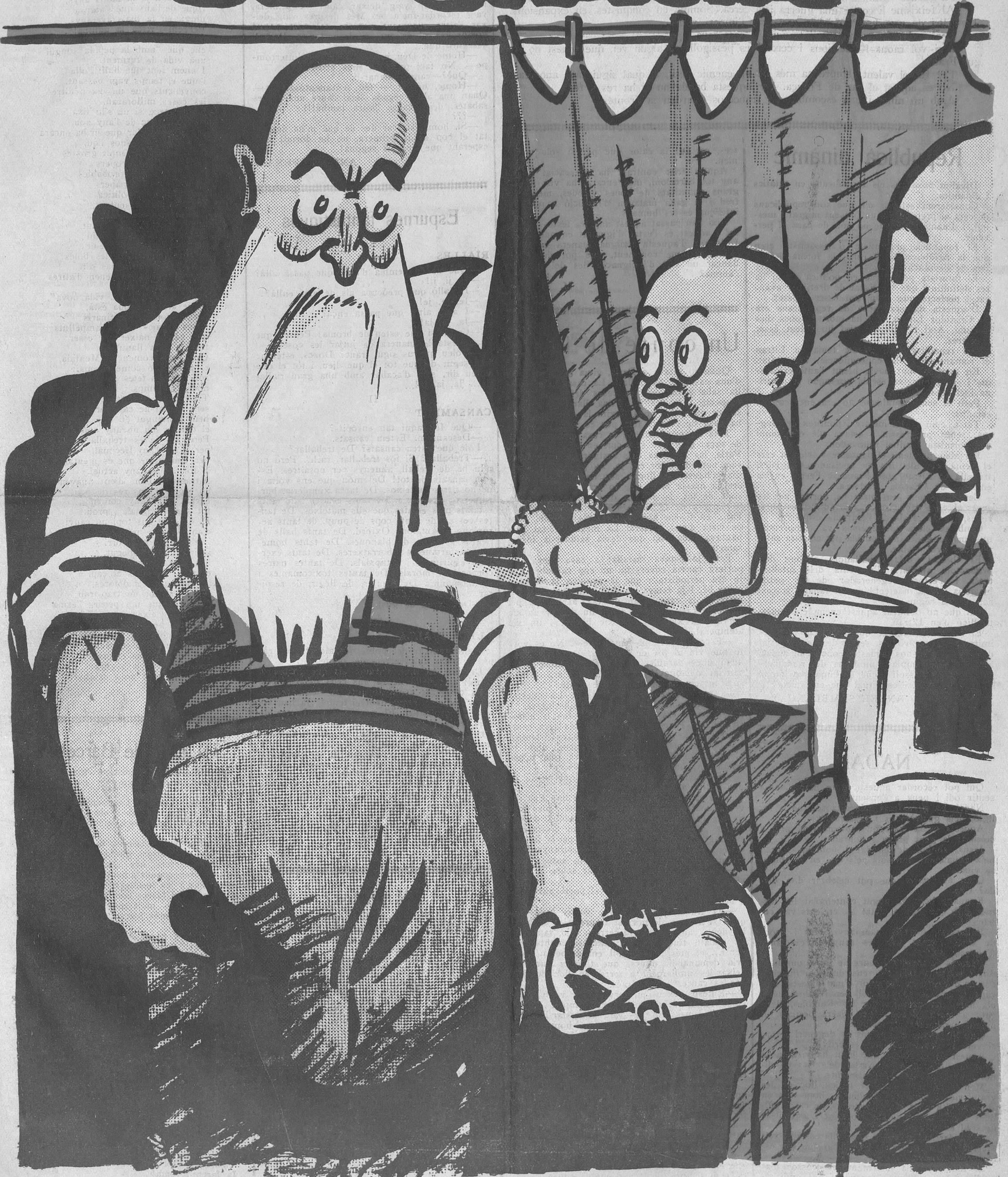

LA CAMPANA DE GRACIA

EL TEMPS I L'ANY NOU

—Em sembla, menut, que amb tres cents seixanta cinc dies, poca feina es pot fer
—Doncs jo crec que, amb ganes de treballar, un sol dia basta per a fer feina.

El "Duce" se l'embeina

No han fet els francesos més que mobilitzar uns quants regiments i Mussolini s'ha embeinat l'espasa.

Allò dels quaranta graus de febre, doncs, que diu el capità dels camises negres que Itàlia pateix, resulta una baladriera.

Si els feixistes estan folls, que els tanquin.

Si estan malalts, que cridin al metge.

Però que no es posin a pertorbar la pau d'Europa, perquè rebran.

Més fort que Mussolini era el Kaiser, més calent que ell tenia el cap i amb una bona dutxa es va curar, se li va passar la febre.

Al "Duce" camisa negra també li posaran la camisa de força si fa massa el boig.

Al feixisme li convé una guerra i la cerca. Somnia en conquestes, en expansions. Té deliri de grandeses. Voldria restaurar l'imperi romà.

Però val més que s'estigui tranquil a casa seva.

I si vol raons i qüestions i cercar les pessigolles a algun veí, que aquest no sigui França.

Per fer el valent sempre va més bé un enemic petit, al qual sigui fàcil anorrear.

No és aquest el cas de França. Per aquesta banda no hi ha res a fer.

Amb un ninot i una escombra els francesos guarden la frontera.

República dinàmica

Dividim nosaltres els republicans en estàtics i dinàmics.

Considerem estàtics els que són republicans de cara al pretèrit o a un present migrat i mesquí, i dinàmics els que ho són de cara al pervenir.

El republicà presentista o passatista creu que la república és el final, la forma definitiva de l'evolució política.

El futurista pensa que en política no hi ha res definitiu i que tot Estat de dret, per avançat i perfecte que sigui, pot ésser superat.

D'aquesta darrera mena de republicans era a Cristòfor Litrán, que ha mort fa pocs dies a Rubí. Així i solament així ho volem ésser nosaltres.

Del republicanisme clàssic tenia en Litrán el romanticisme, la conseqüència, l'austeritat. En aquesta font havia begut l'anticlericalisme i en la mateixa escola aprengué la doctrina i el credo federal.

Però el seu federalisme no era encarcarat i estantís.

Tenia, com el del mestre i pontífex del dogma, sentit progressiu i estava ple d'ensomni transformista i anhel renovador.

Per això, per tenir el pensament orientat vers el demà, els ulls fets en encisadores utopies, treballà en Litrán amb Francesc Ferrer en les edicions de l'Escola Moderna.

Cercà aire pels seus pulmons, horitzó per les seves ales i el trobà en les reivindicacions obreristes, en els ideals de l'extrema esquerra.

Amb sa clara intel·ligència va comprendre que una república no nodrida per aquesta saba, no fóra avui viable.

El "boicot" dels treballadors, el buit dels productors, anul·laria l'impentna dels intel·lectuals i l'esforç regenerador de la petita burgesia i faria indefectiblement fallar i fracassar el nou règim.

Cal que no oblidem aquest exemple i aquesta lliçó d'en Litrán.

El millor homenatge que li podem retre és imitar les seves virtuts, seguir les seves petjades i assimilar-nos aquesta concepció audaç, aquesta visió ampla i moderna del republicanisme que ell assolí i que és l'únic patrimoni, l'herència moral i espiritual que ens deixa.

ANGEL SAMBLANCAT.

NADAL

Qui pot recordar aquesta gran diada, sense sentir odi i pena a l'ensens?

Nadal. La gran festa dels ditxosos, de la religió, dels gastromans i dipsomans.

Aquesta és la festa que solament té dret a celebrar la gent pobre i honrada.

Jesús, símbol de bondat i pobresa, mor i neix anualment, tan sols pels que en la pobresa viuen.

Quin és l'obrer que pot celebrar dita diada? Cap.

Enguany hom ha pogut contemplar les formes amb què aquí a ciutat els creients van celebrar-la.

Pollastres, torrons, xampanyes, vins i licors de totes classes, són les senyeres casolanes d'aquesta diada.

Després de menjar i beure de tot el que hem dit i satisfets tots els seus desitjos, quan el cos es doblega en l'estertor d'una digestió forçada i, indecís, són cervell per l'embríaguesa, els hem vist passejar per les Rambles, llançant a mans plenes i per plaers bestials, el metall arrabassat als pobres.

Què hi fa que el seu cos es degeneri i corri vers la depravació son esperit?

Aquest és el Nadal, que hom ha vist en la gent de l'Eixample, el Nadal dels rics de diners, però pobres de sentiments.

Mentre aquestes escenes tenien lloc en les grans vies i llars de l'Eixample, hom veia en el Paralel a piles els desheretats, de cares pàl·lides i esllanguits cossos, dormint i glaçant-se de fred en mig del carrer.

Crits inarticulats eixien d'aquells cossos, crits ofegats per la manca d'alimentació que son estómac demanava.

El temps seguia inclement, els cossos d'aquells pobres obrers, s'apretaven uns amb al-

tres, cercant la calor que per si sols no tenien.

Aquest trist contrast ha presenciat aquest any tot barceloní, més encara, ha vist llançar grans quantitats de bones viandes, mentre el fred i la gana mataven d'inedicció a pobres i infeliços éssers humans.

Així han passat aquest any les festes de Nadal i aquest és l'estat d'igualtat en què vivim. I davant d'aquesta indigna manera de viure, que és l'home conscient, que pot deixar de llançar un crit d'indignació des del fons de l'ànima?

M. TURO.

Un conte de París

Quan jo estava a París, vivia en el sisè pis d'una casa del barri llatí. La casa tenia aquella saba antiga de les cases del segle XIX, l'aspecte i la realitat d'una llarga vida i la sentor que hom troba llegint la descripció d'una casa de l'època feta per en Zola.

Tots els estadaïns de la casa eren parisencs de raça: gent que s'ha cuit en les fogaines de París, les fogaines dels restaurants antics. La sola nota de color era jo. La portera es penedia d'haver-me llogat aquella cambra. Però era ja massa tard. Car jo era la darrera persona de tot: la darrera d'anar-me'n a dormir, la darrera de fer la pau amb la seva quitxalla..., en fi, un home detestable des del punt de vista d'una portera. La meva serietat l'espantava cada cop que devia saludar-la forçosament.

Però jo estava instal·lat a casa meua. La portera canviava envers mi un cop va saber que jo era periodista i que la propina la deixava caure bé. I ja estava tranquil i fins gairebé aclimatat a la casa, quan un dia, al baixar, pel matí, de casa meua, m'aturà un senyor un xic corvat, un xic vell, un xic barbut i un xic atemperat.

—Escolti i perdoni—em digué—. No és vostè que viu al pis de sobre?... Doncs, voldria dir-li unes paraules. Jo, sap?—continué—, he canviat d'habitació aquesta nit, i ara dormo sota mateix de la cambra de vostè.

La cosa començà d'intrigar-me. La qüestió prenia els vols d'una relació fulletinesca. I aquell home era capaç de contar-me la història de don Pere "el Cruel" i de la seva cambra i tot, sense saber que em robava el temps.

—Un xic més ràpid, si és servit—li diguí jo aleshores, d'una mena de manera que m'intengués el que volia dir-li.

—Sí—repregué—, volia dir-li que vostè té una petita mala costum...

Aquí vaig sobresaltar-me. Jo sé que tinc diverses males costums, grans i petites, mes mai hauria cregut que fossin susceptibles d'interessar al meu veí fins a l'extrem d'estar-me esperant a la porta de casa seva per a fer-me netret. Però davant del meu estranyament, l'home somrigué i llençà d'un to entès:

—Res, home, res de particular sobre la seva vida privada! Jo, sap?...

Un esguard d'estupefacció el portà altre cop a l'objecte de la conversa:

—Es tracta—continué—que vostè, cada nit, quan se'n va a dormir, al treure's les sabates, les deixa caure de cop a terra... i jo, sap?, estic malalt, tinc el somni excessivament lleuger i... el més petit soroll em desperta. Voldria demanar-li, doncs, que tinguis cura de deixar-les mollament a terra, en lloc de deixar-les caure... I res més.

—Entesos, excusi'm, servidor de vostè, descuidi l'afar, deixi'l pel meu compte, estigui tranquil i passi-ho bé—vaig contestar-li.

I en curs de ruta pensava que hom no pot mai estar content ni tranquil en la vida. Ara eren les meves sabates que molestaven a un pobre funcionari retirat, atacat de gota i de terbolència gàstrica! L'home temia pels dies en què la gota no el deixaria moure del llit!...

Mes jo sóc un xic distret des del dia en què la meua mare va dir-me que després d'haver complert amb el seu deure, la persona pot fer el que li plau, si no fa mal a una altra...

I aquella mateixa nit, per no vulnerar les costums sacres, em posava al llit cap a les dues de la matinada. Mes, diable de distret que jo sóc, pensava amb tot menys amb les sabates que em treia... I vaig deixar caure la primera, com sempre, de la respectable altura de se-

tanta centímetres almenys. Mes tan bon punt com vaig haver-la deixat anar, vaig posar-me les mans al cap, exclamant: "Pobre home!", i vaig deixar l'altra mollament, com m'ho manava la meua consciència, força inquieta.

El cas no passaria més, naturalment! Des d'aquell dia em recordaria prou bé de les sabates i de les malaures que podien portar. I després d'aquesta conformació vaig poder-me adormir, bonament.

L'endemà al matí, quan baixava les escales, vaig veure que la víctima m'estava a l'aguait.

—Escolti—va dir-me quan passava per davant de la seva porta—, vostè no s'ha recordat del que vaig dir-li.

—Home—responguí jo—, me n'he recordat a mitges. Quan vaig deixar caure la primera, vaig recordar-me'n bé. Mes després vaig deixar l'altra suauement a terra, tal com pogué comprovar, si és que va despertar-se. Però li asseguro que...

—Home de Déu, home de Déu!—m'interrompé—. No faci pas mai més això!

—Què?—vaig demanar-li.

—Home, home!—féu sentimentosament—. Quan una altra vegada deixi caure una de les sabates, deixi caure l'altra també!!!

—???—

—Sí, home, si; car des de què m'ha despertat el cop de la primera, no he dormit més esperant que tirés la segona!

ANTONI PENA.

Espurnes fantàstiques

RIALLES

—Què us en sembla d'això que passa allà?

—Ji, ji, ji!

—I d'allò que preocupa als de més enllà?

—Je, je, je!

—I això altre que passa ençà?

—Ja, ja, ja!

—Carai, si que esteu de broma! Penseu que és aquesta la manera de jutjar les coses?

—Voleu que us sigui franc? Doncs, esteu-ne ben segur de què tot el que dieu, i tot el que voleu dir, s'ha d'acabar amb una gran riallada... Ja, ja, ja!...

II

CANSAMENT

—Què féu aquí tan ensopit?

—Descansem. Estem cansats.

I de què esteu cansats? De treballar?

—Treballar? Si fos treballar, rail!... Però no n'hi ha de treball, almenys per nosaltres. Estem cansats de tot! Del món que ens volta i de nosaltres mateixos. De tanta ximpleria, burriqueria i bretoleria. De tantes estafes i de tantes estafades més estafes que ells mateixos. De tantes coses, de tants cops de puny, de tants aéroplans i pantalons Oxford. De tants balls de negres i tracta de blanques. De tants homenatges, fartaneres i borratxeres. De tants exercicis espirituals i estupidals. De tantes nafres corporals i morals. De tantes toxicomanies i cretinomanies. De menjar, de llegir, de respirar... Aaaaah!... Adéu-siau.

—Descanseeu de gust.

III

ALTRA RIALLA

L'enterrament del pobre jornalet trenca ràpid la boira dels carrers del poble.

De tant en tant, s'aturen els que porten el bagul; el capellà llança uns crits inharmonics, i els comptats acompanyants es descobreixen, mirant enlaire, esguardant el temps. Ja han arribat al cementiri. El que es diu ministre de Déu, puja el to de la seva veu desagradable, arruixa amb aigua beneïta. Ja està... Es senten uns cops del martell de paleta, que se'n va arruïant sota la pluja fina. I, en sortir l'acompanyament del cementiri, esclata dintre aquest una formidable riallada que sent tot hom. Uns s'aturen, altres es giren, el capellà somriu, com home que està al "tanto", algunes dones es senyen. I, en essent al poble, se'n va cadascú a casa seva, s'assen a la vora del foc i fins n'hi ha alguns que pensen que el mort tenia tota la raó.

MORLIUS.

Els mistos

No pensem fer cap descobriment al dir-vos que els mistos de la "Compania Arrendataria de Fósforos, S. A.", són els més cars i els més dolents del món.

Qualitat mínima i preu màxim: veus ací el lema de la famosa "Compania Arrendataria", que ens està prenent el pel i les pessetes.

Però això encara era poc. Calia la burla. La "Compania de Sierra Morena"... Dic, la "Compania Arrendataria" va posar a la venda unes capses de mistos de fusta al preu de deu cèntims. No és que aquests mistos fossin una meravella de bondat, però eren millors que els de quinze—que abans valien deu—i els de deu—que abans valien cinc.

I, naturalment, el públic comprà amb preferència aquests mistos de fusta que li sortien més econòmics i més bons.

I la "Compania Arrendataria", en vista d'això, per a molestar i robar més a l'engròs al públic, ha retirat de la circulació els mistos de fusta, que eren els bons, i ens ha deixat els dolents.

No hi ha dret, senyors! No havíem quedat que ara hi hauria tanta moralitat i bona conducta?

ANY NOU

Això d'"Any nou, vida nova", fa temps que no és veritat; cal dir: "Any nou, vida vella".

I serà més encertat.

Jo no sé si en la vellúria era cosa certa o no

que quan l'any nou s'apropava la gent parava atenció,

féu examen de consciència del seu vell comportament,

per si dat el cas, calia l'esmena immediatament.

Però si sé, que la cosa

no va així ja fa molts anys,

i que de l'any que s'atansa

ningú en fa mals averanys.

Pensem "visca la gallina!",

i restem tranquil·lament,

enc que "amb la pepida" dugui

una vida de turment.

I anem fent que bulli l'olla

i que el temps vagi passant,

convençuts que un dia o altre

les coses milloraran.

Ara mateix, si un s'hi fixa

en el començ de l'any nou,

veurem ben clar que hi ha encara

qui vol amagar-nos l'ou,

anunciant coses molt grosses

i sotrats força propers

i esdeveniments probables

i fins canvi en papers

en la comèdia política

que s'està representant,

iguament a casa nostra

que a la casa del davant.

Quins indicis posseeixin

del que pugui esdevenir

els qui fan córrer les boles?

No us ho podria pas dir.

Penso que no en tenen d'altres

que l'adagi català

que diu "Any nou, vida nova",

i que ara de moda està,

perquè som uns rutinaris

i uns arcàics i uns rampelluts

que varem nàixer per ésser

tota la vida llanuts.

Que l'any comença? Mentida,

el temps no comença mai;

són ficcions fetes pels homes

midar el temps i l'espai.

Tres cents seixanta cinc dies,

sens deixar-ne cap per verd,

hem convingut en què fóra

el que es diu un any complert.

Però ara ja es treballa

per a fer l'any decimal,

per demostrar que és mentida

la forma de l'any actual.

Aitrament, com dient anàvem,

no esperem pas res de nou,

encara que l'any comenci;

tot seguirà igual, i prou.

El dia que ens topi un canvi

d'aquells que porten traüt

i se'n vagi tot en orri

i vingui lo inconegut,

i la gent esparverada

es posi les mans al cap,

i s'escampi pels defores,

sentint al cor un trap-trap

d'aquells que fan perdre l'esma

i a un el deixen fet malbé,

posant-li peül de gallina

molt semblant a la que té...

El dia que això succeeixi,

que no serà pas enguany,

podrem dir a la segura:

"Ara comença un nou any!"

FLOK.

La llum de Barcelona

Per cap d'any començà a regir el nou servei d'illuminació pública, per gas i per electricitat.

El contracte amb la Companyia de Gas, està bé; el que s'ha fet amb la de l'Electricitat, no ens ha convençut, i molt menys la manera de fer-lo.

Tenim ja el nou servei, doncs. Hi ha més llum? No, al contrari, molta menys que abans.

Hi hap carrers, que abans hi havia llum, que ara estan completament a les fosques (autènticament a les fosques); els carrers de l'Eixample són tan foscos com abans; la Via Laietana, un tros és molt més clara, un altre és igual, un altre més fosca i un altre completament fosca.

Oh, quantes coses deu Barcelona a aquest Ajuntament!

Un diari parisenc, "La Volonté", ens diu que molt aviat s'inaugurarà a Barcelona una exposició de cames pintades, cames femenines, és clar.

Heus ací que "La Volonté" ens confon amb una nova sorprenent que desconeixem:

D'aquí a unes setmanes—diu—les dames barcelonines seran convidades a mostrar en un te llurs cames nues. L'absència de les mitges—afegeix—serà substituïda per uns motius decoratius acordats a la "toilette" i a la silueta de la dama.

Hom fia a la dita exposició l'adopció d'aquesta moda.

Vaja, una bestiesia més!

Ja farem broma!

Per damunt de les lleis... la consciència

Fa pocs dies ens assabentarem de què els procuradors de Bilbao, per raó d'humanitat, no s'encarregaran del desahuci en certs casos.

La resolució d'aquest acord ha estat la tragedia d'una família. Mentre el cap d'aquesta família estava morint-se a l'Hospital i dintre la casa hi romanien la major misèria, fou desahuciat pel jutjat.

Amb aquest motiu, el Col·legi de procuradors de Bilbao s'ha preocupat de l'assumpt i la Junta ha convocat als seus col·legiats a una sessió extraordinària per sotmetre a l'aprovació dels col·legiats una moció encaminada a declarar que quan es tracti de casos determinats, els procuradors, per raó d'humanitat i decòrum professional, no voldran acudir al llançament d'una família.

En aquests casos, el que tindrà de fer la mateixa diligència serà el mateix propietari de la finca que hagi sol·licitat el procediment.

Devia ésser tan tràgica la situació d'aquella família, que els procuradors han obert més aviat a llur consciència que a les mateixes lleis. Quantes famílies hi ha que, afamades de misèria van a raure a les mans d'un propietari sense entranyes que prefereix llançar-los a fora, malgrat hagi de tenir aquelles habitacions deshabitades, pel sol fet d'emparar-se amb les lleis.

Quan els procuradors aleguen raons d'humanitat davant una llei, que en deurem de dolenta quan es veuen obligats a obrir baix l'impuls de la consciència que no pas prosseguir tal com dicten les lleis.

De la misèria tothom en fuig, però d'aquesta en vénen els crims. Quina resolució li queda a aquella família si el Jutjat, emparant-se amb les lleis, fa un fall antihumà i llença a aquella família al carrer sense aixopluc, sense pa i sense empar de ningú?

En mig d'un desesper, és molt fàcil un crim. Segurament aquesta família deu haver de tractar amb un propietari sense consciència, que prefereix tenir la porta tancada ans de donar aixopluc a una família en mig de la més espantosa misèria.

Quina llàstima de lleis que solament la consciència pot oposar-s'hi!

Quina llàstima d'homes que necessiten tenir consciència per oposar-se a les lleis!

Quina llàstima, també, de què hi hagi tants homes sense consciència, malgrat aquesta sigui tan necessària davant la humanitat.

Per raons d'humanisme es negaren, doncs, els procuradors de donar desahuci a aquella família que la seva consciència els ha fet veure l'espantosa misèria en què romanen i la injustícia que anaven a cometre.

Amb aquest fet, solament mereixen el més grat dels elogis per la seva resolució, però segurament que cap d'aquells acollirà i empararà aquella tragèdia.

Per damunt de les lleis hi ha la consciència, però aquesta només es mou fins a certs punts ben compresos.

L'ONCLE MATIES.

Com t'ha tornat el món!...

Com t'ha tornat el món, dona que ahir servaves la valor de l'honoradesa! Has pecat. Pecat greu que és el tremir de quelcom ja vençut per la feblesa.

I doncs, què? Hi és per tot la temptació i on menys et pensaràs, hi ha la fallida. T'ha cegat, infeliç, la lluentor de les coses postisses de la vida.

Per tot arreu on vas tens el parany, posat a punt de fer-ne de les seves. I t'el saben vestir tan bé l'engany, que lligades hi són les coses teves.

Com t'ha tornat el món! El teu delit es veu malmès per la maldat terrena. Si pots, redreça't. Dintre del teu pit ofega amb nous afanys la teva pena.

FERMI PALAU CASELLAS.

Una gesta

Pel camí trobarem un vellet simpàtic, de cara vermella i ulls sanguinis. Les celles blanques i llargues, donaven un aspecte força interessant a la figura d'aquell iaio de vuitanta anys, que encara es conservava fort com un roure centenari.

Assegurats sota d'una alzina, fumàrem una cigarreta per a descansar breus moments. Mentrestant, el venerable vellet ens orientà d'una fàcil manera vers les dreces que ens calia prendre per a dur a cap la nostra excursió muntanyenca. Després la conversa girà per viaranyes de lluites i gestes, doncs aquest era el punt flac del nou amic.

Donà una fiblada a la seva monumental pipa, féu una pronunciada contracció de celles, es fregà les mans, i mirant-nos de reüll, digué:

—Altrament minyons, perdoneu que us ho digui, ara no hi ha homes. A la meua joventut sí que n'hi havia, aquells eren mascles de debò, o sinó escolteu aquesta gesta de la que jo en vaig ésser també protagonista. Era pels

últims jorns del juliol i al poble celebràvem la festa major, tothom estava alegre. Sols la masia coneguda per Cà'n Xiverta estava de desgràcia, car feia prop d'uns tres mesos que tots estaven malalts, sortien dels veïns, que tots hi portàvem quelcom d'allò que més els mancava. Per si les malalties no fossin prou per aterrar aquella família, vingué un tercer avis de ciutat dient que si no prenia les cèdules en el terme de vint-i-quatre hores, se'ls embargaria el poc bestiar que els hi quedava.

Com podien prendre les cèdules aquella bona gent, si no tenien ni un pa a la post. Però la llei és la llei, i al dia següent, que precisament era el segon de la festa, es presentaren uns senyors de Girona acompanyats d'una parella de guardies que volien cobrar fos com fos. Enterrats els del poble, ens armàrem, uns, amb escopetes, altres amb forques d'acer, i qui no tenia res més, portava un roc a la mà. La nostra actitud poc pacífica obligà a marxar un xic més que de pressa a aquells homes que en nom de la llei volien usurpar el que no era seu. Mes la tranquil·litat no durà pas gaire, perquè dues hores més tard es presentaren de nou els mateixos senyors, però anaven acompanyats de quatre guardies i un caporal. Nosaltres, per la nostra part, havíem reunit al moment. Tots estàvem amagats en mig d'unes mates de la marnada, quan es presentà la comitiva que volia diners o bestiar. Però, llamp de Déu!, sortírem nosaltres de les mates disposats a fer feina, emperò els guardies ens reberen a trets, mes nosaltres no érem pas mancos, i escopetada i cop d'estaca va, allunyàrem aquella gentota sense ànima que, escarmentats, trigaren molt de temps a tornar pel nostre poble. Després tot s'arranjà pacíficament.

Bon home, vós encara sou d'una raça de braus, però nosaltres, malauradament, som esclaus del mesellisme.

EUDALD PLANA.

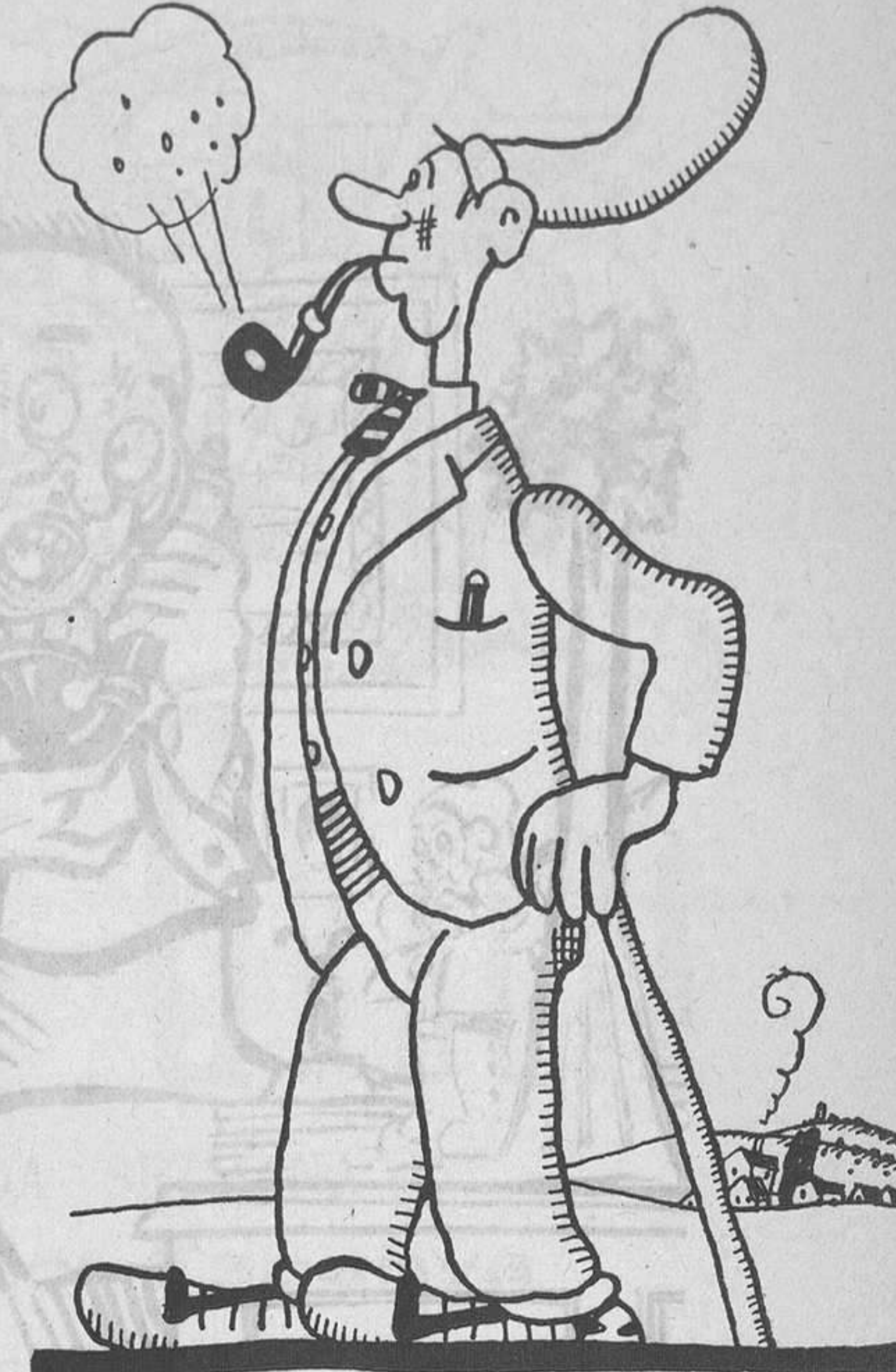

Ha mort el conegut publicista català, gran propagador de les nostres coses, en Josep Ximeno i Planas.

Era col·laborador de LA CAMPANA DE GRACIA i de 'L'Esquella de la Torratxa'.

Descansi en pau.

El notable pintor Baldomer Gil i Roig, acaba de morir.

EL PAGES DE CADA ANY

—He vingut a veure què m'han portat els reis... Això que mai em porten res!

L'art català ha perdut un dels seus més entusiastes artistes.

Tothom recorda els dibuixos que havia fet per a 'L'Esquella de la Torratxa', signant-se 'Alegret'.

Comencem malament l'any.

Seguim demanant la llibertat d'Oscar Pérez Solís, de Joaquim Maurín i de tots els altres presos governatius.

Un xic de pietat, senyors, pels que sofreixen!

UN TROS DE PAPER.

letti no solo lo canta admirablemente, no solo diu todas las frases ab una concepció artística que te sempre al publicat desitjós de que estigui en escena, sino que fa una creació del personatge. Sembla mentida en un sol artista s'hi puguin reunir tantes i tan bones qualitats. Jo no sé pas com elogiari prou en lo segon acte. El sol ompla la escena, el sol guanya tot lo interès del públic, el sol canta i fa tot lo heroic. Després de sentir l'aria del primer acte, després de veure fer i cantar tot lo segon i després en fi de acabada l'obra, ja desitjaria saber què podria fer mes en lo paper de Silas que en el cantant del repertori italià.

Al costat de n. Violetti me va semblar que i t'he dit... que ja sabem com canta, desconfiant bastant la interpretació del protagonista i que en algunes situacions fins arriba a ser fret com un gel.

En Boccolini en lo paper de Carlos V, fa tot lo que pot, que es dir que fa bastant, pero no tot lo que desira fer. En general l'hi falta força i sens dubte per aquesta raó porta alguns temps ab tanta calma que alguns cantabils resulten desahit i sense vida. En lo tercer acte es abona fa mes efecte.

A la dona que s'va estrenar en lo paper de Elvira n'hi devia passar alguna, perquè sempre va estar fora de lo. (Al pobre Hernani tan de bé n'hi va fer Silva de localit la trompeta, perquè pel que hi haguera fet en aquell moment Casat ab aquella dona no hauria passat sino disgustos. Que s' pensan quin exànim i va moure tota lo obra? I no se'n té rem va tenir tanta paciència!

Avuy dia s'en faria deu pedras, ab tot i tenir los reys una mica mes constitucionals!

Apar de això, lo públic intel·ligent, aquest mateix públic que xulaba en lo teatre del Circo al tenor Guglielmi, ja va creure dignes de nos aplausos, i finsins hi lisonas ab lo públic. Ara anem del Liceo al Principal i veurem

LOS SOLDADOS DE PLOMO.

L'argument es senzill i sens dubte escau per tres actes com te la comedia.

Un pare, advocat de fama, segons dita la comedia, pero que en res ho dona a comprendre, vol casar a la seva filla ab un home ric, y la mare que dona proves de ser mes adroca que son marit, vol casarla ab un moço que no mes te la yansa d'una manera decent i a qui estima la mare. Lo final, sense dir res mes, ja s' preven. Acaba cantant la noya ab lo qui ella vol.

Lo titol de la obra se fuma en un incident que fa canviar la resolució del pare. Una caps de soldats de plom que habia comprat a un fill malalt, que se li va morir ab aquella unica joguina entre mans donant mostrades de felicitat mentre li jugaba, fa comprendre al senyor advocat que cada edad necessita las cosas suas per ser felis, y que aixis, una noya joventosa com la seva, necessita casar ab un jove de bones prenas de qui esta enamorado. De modo que aqet pare que primer se las tressas en casar sa filla per interès, acaba comparant la dilix de un malucat fill ab lo dimer, exclamant:

—Que es un millor?... una cosa que no vale dos pesetas.

Això de que s' veigi lo desenlla al comensar-se lo espectacle, la veritat, fa poca gracia al public, que desija tocar interès. Es natural i tothom li agrada lo interès.

Si a poch de aixacar-se'l teló, l'espectador dila: bona nit y bona hora, lo pare hi vindrà bé y la filla s' casarà ab aquell, ja pot dir la comedia: «si m'hi ha caigut; perquè no l'escrita ab atencio lo public.

Dos dies s'estima, que la mare d'ella ajopa s'amora, que li pare s'impulsi, que'l marit desitja pel pare, encara que rich es repulsi y dona a comprender que no s' casa per amor; per mes que li haigat motiu per part del pare, per altre cantu emoció de la filla con de las cosas de la seva filla que se n' deu respectar que es un gran que no l'escrita ab atencio lo public.

Lo que s'estima, que la mare d'ella ajopa s'amora, que li pare s'impulsi, que'l marit desitja pel pare, encara que rich es repulsi y dona a comprender que no s' casa per amor; per mes que li haigat motiu per part del pare, per altre cantu emoció de la filla con de las cosas de la seva filla que se n' deu respectar que es un gran que no l'escrita ab atencio lo public.

Lo que s'estima, que la mare d'ella ajopa s'amora, que li pare s'impulsi, que'l marit desitja pel pare, encara que rich es repulsi y dona a comprender que no s' casa per amor; per mes que li haigat motiu per part del pare, per altre cantu emoció de la filla con de las cosas de la seva filla que se n' deu respectar que es un gran que no l'escrita ab atencio lo public.

EPIGRAMA.

De salut trobanse bé, sempre s' queixa l' Agustí, rícol pobre, drogo y rui, y si algú li diu: «Que té's el resson?» «Me tinc a mi!»

JOSÉP SERRA

Lo dia que tornem al Liceo, que no 'ns hi deixarien entrar ab la llitina de l'escala de casa? Sempre hi veuria un xich mes.

Si en lo Liceo això és ans bé, provariam de ferho en altres teatros, perquè en molts d'ells hem reparat que el gas fa una cara de punas agras, que enloch de teatros, semblan sostrotors.

Que volen dir qu' aixis, mes fosquet, no s' veurà tant si fan alguna pila?

SIMILS.

En que se semblan las comunitats als cómichs?
—En que tenen beneficiis.

En que se semblan un pessero a un job de caritats?
—En que hi ha reys.

En que se semblan las criaturas a una col?
—En que tenen fullas.

En que semblan las corvins a las criaturas?
—En que tenen barretas.

En que semblan las Aduanas als advocats?
—En que tenen vistias.

En que se sembla lo Liceo a las bolias?
—En que hi ha corredors.

XARADA.

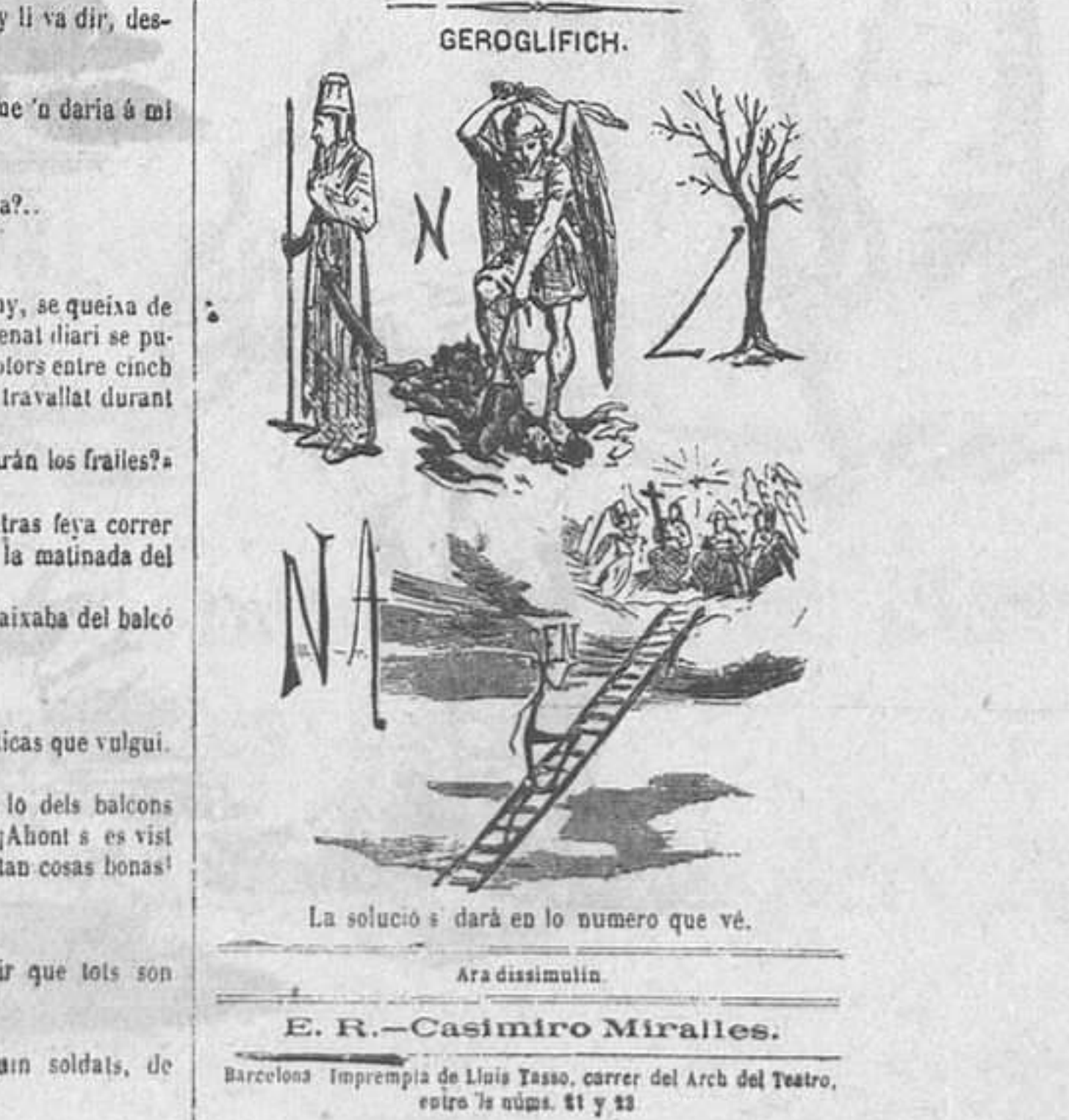
De primera, n'hi tothom, y casi sempre un parell.
La segona, es circunvalacia que a los cantans los cové.
La tercera es una cosa que tothom deuria ser.
Una y dos es un menjar pelidit delis i meo nen.
Dos y tres es una forma molt comuna a lot pages que tenen recullit la bona fruita:
y lo tot, sense tenir fet, es una cosa imposible.
¿Veuen si ho entendreu?

Solució a la xarada anterior.

BAZVADO.

Solució al geroglífich anterior.

Any nou, vida nova.

ANY II.—NÚMERO 34.

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ,
Carrer del Arch del Teatre,
entre la núm. 21 y 23.

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ.

LIBRERIA ESPANYOLA
DE
I. LOPEZ, EDITOR,
Carrer Lepit, 36, y Ralda de Mí, 29.
BARCELONA.

I. LOPEZ, EDITOR, (Barcelona).

DISSABTE 6 JANER 1896.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

BARCELONA
Al mes. . . . . 6 reb.

FORA DE BARCELONA,
Trimestre . . . . . 19 reb.

SURTIRÀ UN COP CADA SEMMANA.
(SI DEU V.)

LA SUSCRIPCIÓ COMENÇA SEMPRE
lo 1. de cada mes.

UN TROS DE PAPER.

ADVERTENCIA.

Aquí voliam posarhi una advertencia, fent brometa, notificant al públic que hem tingut de posar una administració mes ben arreglada que la de Espanya, exclusiva pel nostre periódich, pero tots los redactors hem agafat la ploma y no rajaba a cap res que fes riure. Ab això, hem cregut dirloshi lliurement que are tenim la administració en la impremta de D. Lluís Tasso, y al pas que anem, creyem que abiat tindrem que decretar l' ensanche.

Are sí que 'ls suscriptors serán servits ab tota la ecasacitad que s' pot desitjar.

La redaccio.

L' ANY NOU.

No l' demanavan tot? No l' esperaban los ab candelejas?
Dochs aquí l' tenen l' any nou.
Ja ha fet sol, ja ha plogut, ja hem mudat la fetxa, ja hi ha hagut alló dels Reys...
¿Están contentos?
¿Que s' hi jugan que la major part dels que esperavan aquest any ja esperen l' altre?
Are, tingin ho per cert, en arribant a l' any que ve, esperem l' altre y aixis ho aniran fet tota la vida.
No m' vinguda a dir que això ja ho saben tots, y que m' en emporto xanco si se penso dirlos alguna novetad. Aques-

Es clar que a molta mesoclas la vestida de llars y tendria gran alegría, mes quantes no se n' vestiren l' any passat?
Sentiran a dir alló de que l' carnaval ja no val res; alló de que ha baixat la farina, y han pujat lo pa; alló de que hi ha un profecio molt bo; alló de que a la calçada de la falta hi petaràn molts straccos y rajas; lo que cansem mes: veurán, sentirán, pensarán y desitjarán lo de sempre y no escarmentaràn de res.
Vejin dochs per abont se agafaria aquest any, si tractés de passar per nou.
Si verbigraclat al cap dels dotze mesos nos trobéssem que ningú se habia tirat dalló de baix del balcó, ó que la gent no s' casés ni s' enviedés ni s' mes fomesa falsa, ni s' moris cap moçte... encara rajas!
Mes ¡cal res de això. La bola del món donará las voltas de passar per nou.
Si verbigraclat al cap dels dotze mesos nos trobéssem que ningú se habia tirat dalló de baix del balcó, ó que la gent no s' casés ni s' enviedés ni s' mes fomesa falsa, ni s' moris cap moçte... encara rajas!
Mes ¡cal res de això. La bola del món donará las voltas de passar per nou.
Si verbigraclat al cap dels dotze mesos nos trobéssem que ningú se habia tirat dalló de baix del balcó, ó que la gent no s' casés ni s' enviedés ni s' mes fomesa falsa, ni s' moris cap moçte... encara rajas!
Mes ¡cal res de això. La bola del món donará las voltas de passar per nou.

¿Que n' hi haurá de minyons que després de haver fet los primers versos somnarán que son lord Byron?
(Que n' hi haurá de noys anant per casa vestits de general, y de generalis que surtirán pel mon semblant noys? De n' tant en tant correrá alló de que está a punt de arrossejar la gropa.
Los vells del alló de Girona, ab tota aquella formalitat que la caracterisa, seguirán endevinant que en tot rebollici hi ha la mà del inglis.
Se repeliran aquelles cosas de:
—Mare de Déu, com passa'l temps!
—Ay, Señor, sembra que era ahí que va entrar carnevales y satior demá sem cenará!
—Pero ¡que se n' pot avenir! ¿de avuy en vait Tots-Sans!
Tot això ja m' sembra qu' ho sento a dir, del mateix modo que ho stem sentit tota la vida.
Suponim que s' moria algun rey y bé l' any passat s' en va morir un altre.
Suponim que hi havia algun aygua: que no s' recordés del diluvi?

PER TELEFON

—Vosté és l'any 1926?
 —Sí senyor.
 —Doncs, vagi a f.. p.....!

L'altre dia un pertorbat va trencar a cops de pedra un vidre de les peixeres del Círcol del Liceu.

La cosa va causar en la ciutat gran impressió. Nosaltres, la veritat, creiem que no n'hi ha per tant. Al Círcol del Liceu rai que se'n poden comprar d'altres de vidres.

De les barraques on els pobres obrers viuen com a besties, s'ha de preocupar la ciutat.

Perquè a un metge especialitzat en malalties d'infants, li diuen "Herodes"? Ens agradaria saber-ho.

Els catòlics han celebrat el segon centenari del virginal Sant Lluis Gonçaga. Ai, sí! Bon profit els faci!

A Toquio un ximple s'ha fet l'"hara kiri" —i no el "kara kiri", com diu "El Noticiero"—, o sigui que s'ha obert el ventre amb un sabre.

Sabeu per què? Perquè s'havia mort l'emperador. Felicitem de tot cor a la família del ximple.

Tampoc aquesta vegada ens ha tocat la grossa. De totes maneres nosaltres ja estem acostumatats a ballar-la magra.

A Madrid els automòbils de lloguer han descobert una nova manera de matar a la gent. Aquesta manera consisteix en el següent: l'automòbil puja a la vorera i no deixa viu a Déu!

En Mussolini ha dit que no sap com explicar què és el feixisme.

En un cap tan gros com el d'ell, no comprem aquesta ignorància.

Podia haver dit, i no hauria dit cap mentida: El feixisme? És una salvatjada!

Llegim una nota de la censura de Madrid que ens fa saber:

"El Gobierno no cree haber dicho en ninguna ocasión que considera innecesario ya el sistema que sigue para gobernar, llamesele dictadura o como se quiera. Por el contrario, entiende que no hay ningún otro que pueda substituirle..."

Des de fa deu o dotze dies que hi han trens detinguts a causa de la neu.

Estem molt bé de companyies ferroviàries! Tan bé, que fins fa vergonya!

En les seves declaracions de primer d'any els ministres es senten molt optimistes. Si nosaltres fóssim ministres, també estaríem encantats de la vida.

Els Reis no ens han portat res. Ni cal.

A Sevilla s'ha cremat un convent. Els sevillans han menjat aquest any el gall amb torrons i amb crema.

Diuen els periòdics: "Captura de un escapado de presidio." N'hi ha tants que no s'han escapat de presidi i els deurien capturar.

A Califòrnia i a Mèxic hi ha hagut grans moviments sísmics. I ací sense moure's una rajola.

Els Estats Units han intervingut contra la llibertat en un moviment revolucionari ocorregut a Nicaragua. Si el gran Washington veies això...!

Uzcudun ha guanyat a O'Grady i l'ha deixat k. o. a l'Havana. Ja estem salvats.

Hi ha revolució a Xina, al Brasil, a Nicaragua, a Sumatra, a Bulgària, etc. Nosaltres, amb aquest fred, tan fresquets.

AHèuia!
 A Alacant s'ha celebrat la primera vedellada de l'any. Els mediterranis sempre tan progressius!

**EL PRESENT NUMERO
 HA ESTAT VISAT PER LA
 CENSURA GOVERNATIVA**

Imprenta La Campana i L'E-Quella, Olm, 8, Barcelona

UN TROS DE PAPER.

Afigurase que hi havia un gran ipòndi; no guanyarà al de Moscou.

Y en tenint coneixement de que un ha quebrat de mala fe y de que una fulana —ha fugit del domicili conjugal, no diguin: tal dia farà un any; perquè de totes aquestes petites, no un any sino molts se'n han completats.

So predicarà molt contra la corrupció y los vicis, se rifaràimatjes de Sans a las portas de las iglesias, y molts cavallers condecorats ab grans creus, se escandalitzaràn tot sovint de les vanitats mundanas.

Los richs exclamarán a cada punt: —Ay ditrocos los jornaleros que viuen ab poch, sens ambicions y necessitats y passen la nit en un son! —Mes per això no s'alarmin: no hi haurà cap rich que llança los diners al mar y sen vagi a buscar feyna de manobra ó de fogoner.

Los pobres pensarán que los richs tenen tots los diners, tota la salut, y todas las satisfaccions que necesitan, y no tindrán ells per viure que el que ambicionan, y las feridas que duhen amagadas.

Es a dir, que tots seguirem portant la llufa tot l'any sense adonarsen y nos riurém de las velas que la portin visible una sola volta.

No tingun por que en una sola taula se trobin reunits lo manjar suculent del rich y lo agrehit ventrell del pobre.

Ará y desde lo comensament del mon, ahon hi hagi bons talls, hi fallarà bona gana; ahon y sobri la fam, hi fallaràn talladas.

Tots los que tingun la posició ben assegurada, opinarán de bona fe que la organizació social no pot ser millor. Y tots aquells que vagin estrets de butxaca y no vejn bé los medis de estar prompte acomodats, juraran a qualsevol hora que aixó va mal, que la cosa no marxa y que un estat així no pot durar.

La opinió dels vells respecte als joves será la següent: «Son uns tabalois, no tocan pilota, los manca experiencia; pobres d'ells quant nosaltres falletem de aquest mon.»

Los joves dirán que los vells se pensan que tot hauria de anar com en lo temps del barret de gresó; que los manca entusiasme, que son egoístas y que estarián frescos si tot ho haguessen de guiar.

No siguem mes pesats, perquè al cap y al fi no surtiríam may de la mateixa tonada y aixó ja sembla la canço endevada.

Resumim:

Any nou, son dots mesos de cosas vellas, iguals, idénticas a las que ja han succedit.

Sobre aixó poden ferhi posta.

Ja per no quedarme aquesta vegada sense probas de lo que he dit, m'espero fins a l'any que ve, encara que so lament següa pera preguntarlas:

—Es cert ó no lo que jo, la deya?

CONTESTACIÓ DE LA MODISTA AL TROMPA AGRIVIAT.

Sisó: val mes que me'n riga, de que ab tal olera y pompa, la teva ploma m'escriga Dissimula que t'ho diga, pero ets un trompa molt trompa: ¡Pobret! ¿Qui t'ha entabastat perquè sense tenir rahons, del amor que may t'he dat, tu n'haguesses ja fallat las Aclorras y las patronas? Y qui t'ha espantat d'aquella perquè hi surgesen tants plans, qu' al fi, no son mes que bulla? Qui t'ha omplert, ab tanta follia, tot lo cap lo cap de fardalsos? Per estar, fias datime basca, tant de temps sentime boreia, ton amor ja creus que m'placa? Cal, per acabar la faena iqué a tens de fer de basto!

Es dir que tu capdellabas, tot sol y sense cap prova, y quan l'ensellat mirabas, que tenias ja i pensabas, mon amor a punt d'emproma. Jo crech, Sisó, francament, que algun cop, com qu'ets tan dió, en lloch de tu al instrument, t'ha bufat la trompa a tu, y t'ha omplert lo cap de vent.

No veus qu' esgarrant lo punt y sent tant mansa la casa, t'has enllat tan amunt, qu'has pres, ximplet, per repunt, lo que sols era una embasta? No veus que jo en roba fina sols treballa, y i sentiment que per mi dius que t domina, ab prou feyna es de lustrina y jo t busco de paten?

Com vols tu que m'vinga bé, si sería una ximpleta! Sent d'un trompa la mulle me dirian pel carrer: «ara passa la trompeta?» Y despues, ves calculant si aniria ab tota pompa, en sent casats, passejant, traignant per tot la trompa, com si fos un elefant!

Vaja, ab tu no hi llinx la vida, fes, donchs, uns quants borarrius, y plega tot desseguida, que no m'estis a la mida, y ets un xicot que no m' dius. Tu l'amor, per si t'esquinzas, ab aixamples, só que t'has, y no exiriam del pas, puig jo prou hi fare pinstas: mes sempre m'grandegarás.

Tu ab una puntada rasa, só que en amor cumplir vols, y aixó, fill, no fa per casa, perquè, Sisó, t' punt d'espasa, no mes se fa en los llanisos. Ab aixó, dels meus favors, tens de quedarlo ab los ferros: tu dient flores, vols guanyar amor, y ara sí... que ja las flors, no mes son moda pels gorrus. No vull ser com mes de mil i qui has fet un paper baix, sentias brodat al curull...

Jo vull l'amor a dreu plí, no vull amor de biaia!

Jo busco amor sense fagas, perquè apesar de las rahons, jo estimo tant com tu pugas, que en lo meu cor no hi ha arrugas, ni botellas, ni seccions.

Per ço dono t'cor senat a non costi, que no es fals: ¡alló es tela que m'convé! y sobre tot, lo gran que es que m'fa l'amor al real.

Deixa donchs la cantarella que no m'comnon per cap terra, y do t'pensis ferme mella, perquè caritas com aquella, no l'heon triviza ni ferma.

Ves costuras repassadas, y no t'fallarás Marcolías, que en quant a mi, franche parlant, tu sempre estàs soflejant, y jo, hoy, no estich per solas.

Ja veus com enganyat visus... Y ara qu'he dat, com es deu, respósta a lo que tu m' dius.

l'avisó que si m' escrius, tiri la carta al correu. Si vols contarme i teu mal, sétella com se deu fer, com me sembla natural, y no m' fasses gasia un ral, per comprar Un tros de paper.

Y ara que ja he arribat d'aquesta carta als ribets, ara que ja exasperat, deus cridar que t'he dit tot lo cor de reballes; si tu en lloch de dar-me morma, quant terminas, la ira acallas, per fé t' final de la Norma, jo acabo... plantante en forma, que fé Barret de riallas!

JOSÉPH SENAS.

TEATROS.

«Creuriam que l'Hernani m'ha vingut de gust? ¡Ca, fugi de aquí! Una ópera tan coneguda! Y donchs, que no s' en alegran vostés de tornar a veurer un antic conegut? Lo que es jo, francament, n'hi tingut una satisfacció perquè no ho gosaba a dir: hi estich una mica encariyat.

«Me n'oy t'hi agrada en Verdi? ¡Vaya un crítich! ¿Que ve de l'hoy? ¿Qu'ha gribat ab lo últim tren? Ben mirat ja tenen rahó. ¿Que n'hi portarà poch de capellans al esterior? Ahon s'ha vist no trobar la música de Verdi música de xivarri y de esquellets avuy que la crítica musical ha pujat a lo Tibidabo del art: avuy que ab una mica de atenció fins se pot averiguar si una ves perdó ó de color de magenta: avuy, en fi, que tambe s'conexi si un artista canta ab franquesa ó si gasta complimentos.

«Quin es lo crítich una mica com cal que despres de n' Piferro no s'ha fet mitja cana de reputació, com si diguessim una caseta al encancho musical, donant mitja dotzeneta de tuyinas al autor del Ballet?

«Massa que ho sé, però qu'hi faran si jo l'entilo per un altre cantó?

«Ará veig vostes que m'costaria, sabent que l' trobar dolenta la música de la Verdi fa sabé, de dir que l'Hernani es una colecció de valsos, polcas y altres balls de envolat? ¿Quin esforç hauria de fer la meua imaginació per dir cada vegada que parlés de n' Rossini ó de n' Bellini los cines de Pinaro y de Catania? ¿Quin sacrifici seria per mi lo aprendrer de memoria quatre terminillos pel estil de cuidar en la turquesa, va fer gala (encara que no fos lo sant de la Reyna) no tu ea anar en zaga y altres? Cap sacrifici ni cap esforç, sobre tot tractantes d'un home una mica fert de Narro.

Y quina satisfacció no fera la meua y la dels meus descendents lo sentirse despres per tot arreu: ¡Ja s'conexie que hi enten! ¡Vaya un dile! ¡No se n'hi escapa cap!

«Donchs, no senyor, no pot ser; vinga agrarime la música de n' Verdi en general y vinga trobar la del Hernani en particular, espontánea, filla de una imaginació verge y brillante, inspirada sempre fins en las caballetas, sempre descriptiva y en caracter y rica en armonia y contrapunt.

«Despues d'aixó vagi a fer carrera y vulgui passar per un crítich de debo!

«Si tingues de parlar detalladament de la manera com s'ha executat lo Hernani aquesta vegada, estich segur que se m'hi faria fosch, y a mes de que aixó fora tractar massa de casa als nostres lectores, lo meu amic Bunyegas tindria de guardar per un altre numero lo judici crítich de los Soldata de plom que val la pena de ser insertat en aquest.

«A veurer donchs si ho podrem dir tot en quatre paraulas! Las pessas concernients surrien molt ajustadas y produerun molt bon efecte. La orquesta es digna de aplausos; basti dir que per ara no s'hi troba a faltar lo mestre Caszagneri.

Lo paper que te millor intérprete es el de Sisó. En Via-

LA SABATETA AL BALCÓ PER T. PADRÓ.

